

D2 – TEMATIKUS SZEKCIÓ
Olvasáskutatás

ÁPRILIS 26. (CSÜTÖRTÖK) 17.30–19.00
Díszterem

ITEMSZINTŰ VÁLASZIDŐK ELEMZÉSE KÉPESSÉGTESZTEKBEN

Tóth Dénes, Csépe Valéria

*MTA Természettudományi Kutatóközpont, Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai
Intézet, Fejlődés-pszichofiziológiai Csoport*

Kulcsszavak: válaszütem; modern valószínűségi tesztelmélet (IRT); olvasás

A tanulók kognitív képességeinek és készségeinek mérésére kidolgozott tesztek döntő többségében a válaszütem pontossága jelenti a legfőbb – és igen gyakran egyedüli – kimeneti változót. A teljesítmény ezen megközelítése figyelmen kívül hagyja, hogy számos kognitív képesség esetén a válaszütem legalább olyan megbízható és valid mérőszáma lehet a mérni kívánt látens konstrukciónak. Különösen így van ez a szószintű olvasás és bázisképességeinek mérésekor, hiszen a betű-hang megfeleltetéseket tekintve konzisztens nyelvekben (pl. a magyarban) a hibázások aránya már fiatal korcsoportokban is sokszor szélsőségesen alacsony, a válaszütemnél viszont folytonos, felnőttkorig tartó fejlődést figyelhetünk meg.

A válaszütem pszichometriai beágyazásának újszerű megközelítését kínálja *van der Linden* (2007) modellje (2007). Ezen speciális IRT-modell lényege, hogy a válaszütem bevonásával nem csupán a feladatmegoldási sebesség számolható, hanem a sebesség és pontosság – az adatok és a modell alapján becsülhető – összefüggését felhasználva a pontosságra vonatkozó becslésünk is javítható. Vizsgálatunk során a modell alkalmazhatóságát teszteltük egy valódi adatbázison.

Az adatbázis a holland kutatók által kifejlesztett 3DM számítógépes olvasástereszt magyar adaptációjából és standardizálásából származott. A teszt egyik újdonsága, hogy szinte valamennyi feladat esetén a válasz pontossága mellett a válaszütem is méri. A magyar adaptációban két alteszt, a helyesírási és a fonématorlási feladat esetén *van der Linden* modelljét alkalmazva azt találtuk, hogy elsősorban rövid tesztek esetén az új eljárás valóban pontosabb becsléshez vezet. Azonban a modell implementálása előtt lényeges az adatok megfelelő tisztítása és normalizálása, amelyhez statisztikai és vizualizációs technikák alkalmazását javasoljuk.